

EYE Film Instituut Nederland

EYE Film Instituut Nederland (EYE) is verantwoordelijk voor het behoud, beheer en de presentatie van filmisch erfgoed, de landelijke coördinatie van filmeducatie en de internationale promotie van de Nederlandse film in al zijn genres.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Film Instituut Nederland een subsidiebedrag toe te kennen van € 6.680.000 ^[48], onder de voorwaarden dat EYE er binnen twee jaar in slaagt zijn visie daadwerkelijk in activiteiten tot uitdrukking te brengen én een gezonde exploitatie te realiseren. Halverwege de subsidieperiode moet worden getoetst of verlenging van de subsidie gerechtvaardigd is.

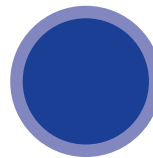
De aanvraag laat zien dat EYE ten opzichte van eerdere beleidsplannen stappen heeft gezet. De uitwerking van missie naar visie is duidelijker, maar wat de activiteiten betreft blijft het bij een weinig samenhangende opsomming. De aansluiting bij de collectie ontbreekt of is slechts vrijblijvend van aard.

EYE lijkt nog steeds vast te houden aan de positie van sectorinstituut. De raad heeft jarenlang gepleit voor een sectorinstituut film en betreurt dan ook dat deze optie van de baan is. Maar gegeven de situatie vindt hij dat EYE zich in de nieuwe positie moet beperken tot de (wettelijke) kerntaken. Branchetaken als nationale promotie moet het aan de branche overlaten. EYE is primair een museum. Op dit terrein heeft het zich in de afgelopen twintig jaar bewezen: er is veel vakmanschap op het gebied van restauratie, behoud en beheer.

De raad vindt de financiële positie van EYE zorgelijk. Daarvoor is het instituut slechts gedeeltelijk zelf verantwoordelijk (zie Preambule).

De aanvraag is helaas ondanks talrijke initiatieven, juist op het onderdeel ondernemerschap niet overtuigend.

Aangezien EYE verantwoorde-lijk is voor alle filmgenres, adviseert de raad dat EYE de animatiecollectie van het Nederlands Instituut voor Animatiefilm overneemt.

€ **6.680.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **8.005.000**
gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.33 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

48
Het gevraagde subsidiebedrag is inclusief:
– € 900.000 extra voor exploitatiekosten;
– € 350.000 voor afspraken in het kader van het btw-convenant;
– € 75.000 uit de HGIS-middelen.

Beoordeling

Preambule

Het Rijk draagt een deel van de verantwoordelijkheid voor de financiële situatie van EYE. De staatssecretaris geeft in zijn adviesaanvraag aan dat hij apart wil kijken naar de meerkosten die ontstaan door de verhuizing van EYE. De raad gaat ervan uit dat eerder gedane toezeggingen aan EYE worden nagekomen. EYE vervult weliswaar een nationale taak, maar is ook – en op de nieuwe locatie nog veel meer – een belangrijke (toeristische) trekpleister voor Amsterdam. Het Rijk zou volgens de raad dan ook samen met de gemeente Amsterdam moeten kijken hoe EYE een meer solide, financiële basis kan worden geboden. De huidige bijdrage van Amsterdam staat in geen enkele verhouding tot de betekenis van EYE voor de stad.

Kwaliteit

Het nieuwe onderkomen van EYE is een belangrijke meerwaarde. Het beeldbepalende pand is een mooie plek voor de presentatie van de waardevolle collectie. Tot ongeveer een jaar geleden was het nog de bedoeling dat EYE het sectorinstituut voor de film in Nederland zou worden. Door die ambitie is een streep gehaald. De financiële situatie was namelijk van dien aard dat EYE van de staatssecretaris de opdracht kreeg de taken te beperken tot behoud, beheer en presentatie van filmisch erfgoed, educatie en internationale promotie. De raad heeft de aanvraag dan ook in dit licht beoordeeld.

EYE is in eerste instantie voornamelijk een museum. Op dit terrein heeft het zich in de afgelopen twintig jaar bewezen: er is veel vakmanschap op het gebied van restauratie, behoud en beheer.

Op andere terreinen moet EYE zich nog waarmaken. Kan het in zijn programmering voldoende zeggingskracht ontwikkelen om de collectie weer relevant te maken? De tentoonstellingsplannen laten zien dat met andere disciplines aansluiting wordt gezocht. Maar zoals ook in eerdere beleidsplannen het geval was, blijft EYE worstelen met de plaats van de collectie daarin.

Wat betreft de activiteiten is EYE te ambitieus en maakt het weinig keuzen. Daarnaast eigent EYE zich taken toe die thuishoren bij brancheorganisaties.

Als EYE niet de benodigde externe middelen vindt om geplande activiteiten te kunnen uitvoeren, moet het naar de mening van de raad niet, zoals het instituut zelf voorstelt, bezuinigen op collectietaken.

EYE is verantwoordelijk voor het filmisch erfgoed in Nederland – dit betreft alle genres. Het zal dan ook binnen zijn budget de collectie van het Nederlands Instituut voor Animatiefilm moeten overnemen als dit vanwege de bezuinigingen ophoudt te bestaan.

Publieksbereik

EYE wil een verdrievoudiging van het aantal bezoekers naar minimaal 225.000 in 2013. Volgens onderzoek in opdracht van EYE is dit haalbaar. De raad begrijpt dat EYE deze grote aantallen bezoekers hard nodig heeft, maar vraagt zich af of dit met een museale, artistieke filmprogrammering mogelijk is.

Hij is hier uitermate somber over. EYE heeft (nog) onvoldoende inzicht in zijn publiek en geeft bovendien geen heldere definiëring van doelgroepen. Er wordt in de aanvraag gezegd dat er een strategie is, maar niet welke. Onduidelijk is ook hoe aan klantenbinding wordt gedaan.

Cultureel ondernemerschap

De mate van ondernemerschap van EYE is op basis van de aanvraag moeilijk te beoordelen. Al heeft het een buffer kunnen opbouwen, het staat vast dat dit instituut het financieel heel zwaar krijgt. De voorziene baten uit entreegelden, subsidies en sponsoring zijn zeer twijfelachtig. Zo is de onzekere bijdrage van de BankGiro Loterij al structureel ingeboekt. Het marketingplan van EYE is veel te generiek om te overtuigen. Er wordt onvoldoende verbinding gemaakt tussen de marketingdoelen en -activiteiten en de ambitieuze verwachtingen ten aanzien van de bezoekersaantallen en publieksinkomsten.

Het is duidelijk dat de lasten flink zullen stijgen en dat er flink bezuinigd wordt op personeel. Tegelijkertijd is de afgelopen jaren juist extra personeel aangetrokken. EYE redeneert volgens de raad te veel naar een sluitende begroting toe.

Educatie

Educatie bij EYE valt uiteen in twee onderdelen. Ten eerste is EYE de nationale coördinator als het gaat om filmeducatie en ten tweede heeft het als instituut een zelfstandig educatiebeleid.

Bij het eerste deel gaat het om de coördinatie van landelijke educatieprogramma's in filmtheaters en bioscopen voor verschillende doelgroepen. Het bereik daarvan is acceptabel en met het programma Klassefilm voldoet EYE ook aan alle kwaliteitseisen. Het programma Moviezone verdient meer aandacht.

Het tweede deel, educatie in eigen huis, vindt de raad goed doordacht en haalbaar. De raad is positief over de nieuwe activiteiten rond filmerfgoed (filmjuwelen).

(Inter)nationaal belang

EYE is met zijn collectie (met name van de vroege film) internationaal onderscheidend. Op het gebied van restauratie heeft het een grote naam hoog te houden. De toekomst moet uitwijzen of de programmering en het (nieuwe) tentoonstellingsprogramma van EYE ook internationaal aan de maat zijn.